

راهنمای ثبت دفاتر قانونی

سال 1404

مقدمه

در دنیای کسب‌وکار امروزی، ثبت و نگهداری درست سوابق مالی یکی از اصلی‌ترین الزامات قانونی و ابزاری مهم برای مدیریت شفافیت، پاسخگویی و اعتبار تجاری محسوب می‌شود. دفاتر قانونی تجاری، شامل دفاتر روزنامه و کل، سند رسمی فعالیت‌های مالی هر واحد اقتصادی هستند و طبق قانون تجارت، همه شرکت‌ها و بسیاری از اشخاص حقیقی مکلف به تهیه و پلمپ این دفاتر نزد اداره ثبت شرکت‌ها هستند. ثبت دفاتر قانونی، علاوه بر انضباط مالی داخلی، به دولت و سازمان امور مالیاتی امکان می‌دهد صحت اطلاعات مالیاتی ارائه‌شده توسط موذیان را بررسی و رسیدگی کند. این موضوع از بروز تخلفات مالیاتی، فرار مالیاتی و جعل اسناد جلوگیری می‌کند و مبنای اعتمادسازی میان کسب‌وکارها و نظام مالیاتی کشور است. با پیشرفت فناوری اطلاعات و ضرورت‌های روز، سازمان امور مالیاتی کشور در راستای شفافیت هرچه بیشتر، کاهش فساد، تسهیل امور موذیان و انطباق با استانداردهای بین‌المللی، اقدام به راه‌اندازی سامانه ثبت الکترونیکی دفاتر تجاری کرده است. این سامانه، بستر رسمی و قانونی برای ثبت و ارسال الکترونیکی اطلاعات دفاتر پلمپ شده است و از سال ۱۴۰۳، استفاده از آن برای مضمولان الزامی شده است. ثبت الکترونیکی دفاتر به معنای جایگزینی نسخه فیزیکی دفاتر پلمپ شده نیست، بلکه به عنوان مکمل قانونی آن‌ها عمل می‌کند. یعنی همه اشخاص حقوقی و حقیقی مشمول، پس از پلمپ دفاتر فیزیکی، موظف به ثبت اطلاعات آن‌ها به صورت الکترونیکی در سامانه رسمی سازمان امور مالیاتی نیز هستند. این فرآیند باعث می‌شود رسیدگی‌های مالیاتی دقیق‌تر، شفاف‌تر و عادلانه‌تر صورت گیرد. این جزوه آموزشی با هدف راهنمایی گام به گام و دقیق کاربران، شامل حسابداران، مدیران مالی، موذیان و کلیه مسئولان ذی‌ربط در شرکت‌ها و موسسات، تدوین شده است. در این سند تلاش شده به زبان ساده و در عین حال رسمی، همه مراحل ثبت الکترونیکی دفاتر، از ورود به سامانه تا بارگذاری و مدیریت فایل‌ها، توضیح داده شود. امید است با استفاده از این راهنما، کاربران بتوانند بدون سردرگمی، الزامات قانونی خود را به درستی و در زمان مقرر انجام دهند و از بروز مشکلات و جرایم مالیاتی ناشی از ثبت ناقص یا دیر هنگام دفاتر جلوگیری کنند. هدف از تدوین این سند، تبیین و راهنمایی کاربران در استفاده از سامانه دفاتر تجاری الکترونیکی، به منظور ارائه دفاتر پلمپ شده الکترونیکی و شفاف سازی فرآیندهای مرتبط است. این مستند در راستای اجرای الزامات سازمان امور مالیاتی تدوین شده و به کاربران کمک می‌کند تا با نحوه ثبت و ارسال اطلاعات در سامانه آشنا شوند.

- هدف سامانه: فراهم ساختن بستری به منظور ارائه دفاتر تجاری به صورت الکترونیکی
- کاربران سامانه: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که ملزم به پلمپ دفاتر قانونی خود هستند.
- بهره بردار سامانه : سازمان امور مالیاتی کشور
- عملیات اصلی سامانه : بارگذاری فایل اکسل حاوی گردش حسابها در بازه‌های زمانی مشخص مطابق با اطلاعات دفاتر روزنامه
- دوره (سال) مالی الزامی برای ثبت دفاتر : سال مالی مرتبط با کلیه دفاتری که پس از 23 تیر 1403 نزد اداره کل ثبت شرکتها و موسسات غیرتجاری، به صورت الکترونیکی پلمپ شده‌اند .

اهمیت ثبت الکترونیکی دفاتر

- ایجاد شفافیت در اطلاعات مالی
- کاهش تخلفات و امکان جعل دفاتر
- کاهش خطای انسانی
- تسهیل فرآیند رسیدگی مالیاتی
- حذف مراجعات حضوری غیرضروری
- انطباق با استانداردهای نوین مالیاتی

نکته مهم:

ثبت الکترونیکی مکمل پلمپ فیزیکی است و جایگزین آن نمی‌شود. هر دو فرآیند الزامی‌اند.

مشمولین ثبت الکترونیکی دفاتر

طبق دستورالعمل‌های سازمان امور مالیاتی، افراد و واحدهای زیر ملزم به ثبت الکترونیکی دفاتر هستند:

- کلیه شرکت‌های تجاری (سهامی، با مسئولیت محدود، تضامنی و...)
- موسسات غیرتجاری (انتفاعی و غیرانتفاعی) که دفاتر پلمپ‌شده دارند
- اشخاص حقیقی ملزم به داشتن دفاتر قانونی

هر فرد یا نهادی که دفتر قانونی پلمپ می‌کند، موظف به ثبت الکترونیکی اطلاعات آن نیز هست.

الزامات قانونی

- دفاتر پلمپ شده پس از تیر ۱۴۰۳ باید به صورت الکترونیکی ثبت شوند.
- شامل دفاتر روزنامه و دفتر کل می‌شود.
- عدم ثبت یا ثبت ناقص به منزله تخلف مالیاتی و زمینه‌ساز رد دفاتر در رسیدگی مالیاتی است.
- اطلاعات ثبت شده باید دقیقاً با دفاتر فیزیکی منطبق باشد.

آشنایی با سامانه ثبت دفاتر

آدرس رسمی سامانه:

<https://my.tax.gov.ir>

ویژگی‌های سامانه:

- ورود امن با حساب «مالیات من»
- امکان دائلود قالب اکسل استاندارد
- بارگذاری فایل اطلاعات دفاتر
- ثبت، مدیریت و پیگیری تاریخچه بارگذاری
- مشاهده وضعیت پردازش (موفق، در حال پردازش، خطا دار)

استفاده از سامانه رایگان و ۲۴ ساعته است.

پیش‌نیازهای استفاده از سامانه

- قبل از شروع، موارد زیر الزامی است:
- ثبت‌نام و داشتن حساب کاربری «مالیات من»
- نام کاربری و رمز عبور معتبر
- داشتن کد رهگیری پلمپ دفتر (دریافتی از اداره ثبت)
- آماده‌بودن داده‌های مالی برای ورود در قالب استاندارد

بدون حساب «مالیات من» امکان ورود به سامانه وجود ندارد.

مراحل کلی ثبت دفاتر در سامانه

1. ورود به سامانه
2. دانلود قالب اکسل
3. تکمیل اطلاعات دفاتر در قالب
4. ذخیره یا تبدیل فایل به فرمت CSV
5. انجام تنظیمات مربوط به بارگذاری
6. بارگذاری فایل در سامانه
7. تأیید و ثبت نهایی
8. مشاهده و مدیریت تاریخچه بارگذاریها

ورود به سامانه

- آدرس سامانه: <https://my.tax.gov.ir>
- ورود با نام کاربری و رمز عبور حساب مالیات من
- انتخاب گزینه «ورود به سامانه دفاتر تجاری الکترونیکی»
- دسترسی به پنل اختصاصی کاربر

توصیه امنیتی: از سیستم معتبر و اینترنت ایمن استفاده شود.

دانلود قالب اکسل

کاربران موظفاند تنها از قالب رسمی سامانه استفاده کنند.

اقلام اطلاعاتی در قالب اکسل:

- کد حساب کل
- عنوان حساب کل
- کد حساب معین
- عنوان حساب معین
- کد حساب تفصیلی
- عنوان حساب تفصیلی
- گردش بدهکار (ریال)
- گردش بستانکار (ریال)
- تاریخ گردش (فرمت YYYY/MM/DD)

هرگونه تغییر در ساختار این قالب باعث رد شدن فایل توسط سامانه خواهد شد.

دستورالعمل تکمیل فایل اکسل

نکات کلیدی:

- اطلاعات فقط در یک شیت وارد شود.
- ترتیب و عنوان ستون‌ها تغییر داده نشود.
- مقادیر گردش بدهکار و بستانکار فقط عدد باشند.
- در هر سطر فقط یکی از گردش بدهکار یا بستانکار مقدار داشته باشد.
- تاریخ گردش هر رکورد باید در بازه تعریف‌شده سال مالی باشد.
- حداکثر رکورد مجاز در هر فایل: ۱۰۰۰ ردیف
- فرمت تاریخ باید YYYY/MM/DD باشد.

مثال تاریخ صحیح: 12/05/1403

آماده‌سازی فایل CSV

پس از تکمیل قالب، آن را به فرمت CSV ذخیره کنید.

مسیر در اکسل:

File → Save As → انتخاب «CSV (Comma delimited)»

دلایل استفاده از CSV:

- سبک و کم حجم
- پردازش سریع تر در سامانه
- استاندارد تبادل داده

نکات مهم درباره تاریخها

- فرمت تاریخ باید دقیقاً به صورت YYYY/MM/DD باشد.
- تاریخ هر رکورد باید در بازه تعریف شده (تاریخ شروع و پایان) قرار داشته باشد.
- سامانه در زمان بارگذاری بازه مجاز را کنترل می کند و خطاهای خارج از بازه را رد می کند.

مثال صحیح: 1403/06/15

تنظیمات قبل از بارگذاری فایل

قبل از بارگذاری فایل در سامانه، موارد زیر باید تعیین شود:

✓ نوع فایل (Excel یا CSV)

✓ جداکننده (Delimiter) برای CSV

✓ تاریخ شروع و پایان بازه گردش حساب

✓ کد رهگیری دفتر پلمپ (اخذشده از اداره ثبت اسناد)

این اطلاعات برای تطابق داده ها و تأیید صحت بارگذاری ضروری هستند.

بارگذاری فایل در سامانه

- ✓ وارد بخش «بارگذاری فایل» شوید.
- ✓ فایل CSV یا اکسل تکمیل شده را انتخاب کنید.
- ✓ سامانه ۱۰ سطر ابتدایی فایل را به عنوان پیش‌نمایش نمایش می‌دهد.
- ✓ بررسی صحت داده‌ها و فرمت ستون‌ها
- ✓ کلیک روی «تأیید و بارگذاری»

سامانه در صورت وجود خطا، پیام راهنما برای اصلاح ارائه می‌دهد.

مشاهده و مدیریت تاریخچه بارگذاری

بخش تاریخچه بارگذاری اطلاعات شامل موارد زیر است:

- کد رهگیری دفتر پلمپ
- سال مالی
- بازه زمانی گردش حساب
- تاریخ بارگذاری فایل
- وضعیت پردازش (موفق، در حال پردازش، خطا دار)
- هشدارها و خطاهای ثبت شده
- امکان دانلود فایل بارگذاری شده

امکان اصلاح داده‌ها و بارگذاری مجدد وجود دارد.

نکات حقوقی و الزامات قانونی

ثبت الکترونیکی دفاتر تجاری طبق بخشنامه سازمان امور مالیاتی الزامی است. عدم ثبت یا ثبت ناقص موجب رد دفاتر قانونی و جریمه‌های مالیاتی خواهد شد. دفاتر الکترونیکی و فیزیکی باید دقیقاً با یکدیگر منطبق باشند. هرگونه جعل یا دستکاری داده‌ها جرم مالیاتی محسوب می‌شود. اطلاعات ثبت‌شده باید در صورت درخواست ممیز مالیاتی ارائه گردد.

مزایای ثبت الکترونیکی دفاتر

- ★ ارتقاء شفافیت مالی
- ★ کاهش خطاهای انسانی
- ★ سهولت در رسیدگی و ممیزی
- ★ انضباط مالی بیشتر
- ★ صرفه‌جویی در زمان و هزینه
- ★ دسترسی آسان به داده‌های ثبت‌شده
- ★ امکان آرشیو و جستجوی بهتر

سؤالات متداول

? آیا ثبت الکترونیکی جایگزین پلمپ فیزیکی است؟

✍️ خیر، هر دو الزامی هستند.

? اگر دفتر پلمپ نشود، ثبت الکترونیکی لازم است؟

✍️ خیر، الزام ثبت الکترونیکی فقط برای دفاتر پلمپ شده وجود دارد.

? مهلت ثبت الکترونیکی تا کی است؟

✍️ معمولاً تا مهلت تحویل اظهارنامه مالیاتی همان سال، یا طبق فراخوان سازمان امور مالیاتی.

? آیا به نرم افزار خاصی نیاز است؟

✍️ خیر، هر نرم افزاری که خروجی اکسل استاندارد ارائه کند، کفایت می کند.

منابع و اطلاعات تماس

✓ سامانه مالیات من:

<https://my.tax.gov.ir>

✓ پورتال سازمان امور مالیاتی:

<https://www.intamedia.ir>

✓ مرکز تماس مالیاتی (پاسخگویی شبانه‌روزی):

1526

توصیه: اطلاعیه‌ها و دستورالعمل‌های جدید را از منابع رسمی مطالعه کنید.

جمع‌بندی و توصیه نهایی

- ✓ این راهنما با هدف آموزش رسمی و ساده‌سازی فرآیند ثبت دفاتر الکترونیکی تهیه شده است.
- ✓ ثبت دقیق و به‌موقع اطلاعات، نشانه‌ی حرفه‌ای‌گری و مسئولیت‌پذیری واحد مالی است.
- ✓ در صورت ابهام یا نیاز به راهنمایی، با کارشناسان سازمان امور مالیاتی یا مشاوران مالی تماس بگیرید.
- ✓ ثبت منظم دفاتر قانونی، ضامن شفافیت، اعتبار و سلامت مالی هر کسب‌وکار است.